

De kracht van samen

**Anticipeer op
de toekomst
van de school in
zeven stappen**

✦ 8

**Praktische tips
voor moeilijke
momenten**

✦ 10

**Match realiteit
met verwachtingen**

✦ 14

**Bredere blik,
creatieve werkvormen
en meer meesters**

✦ 40

Colofon

Deze eenmalige uitgave van het magazine 'De kracht van samen' komt voort uit het project 'Regionale Aanpak Personeelstekort (RAP) PO Groningen Stad & Ommeland'. De looptijd van dit project was 2020 tot en met 2024.

Redactie

Regiegroep RAP PO Groningen Stad & Ommeland:
Martine Dijk
Dorien Groen
Violet Kooyker
Ineke Oosterveld
Helmar Rouwenhorst
Lisette Schrage
Mark Terpstra

Procesbegeleider

Lisette Schrage,
Hanze Pedagogische Academie

Interviews en tekstredactie

Helma Erkelens, de Schrijfprofs

Fotografie

Rosan Bloem
Reyer Boxem
Wouter Brem
Stella Dekker
Depositphoto
Kentalis

Vormgeving

Mirte Aalbers, TCH, Canon

Druk

MarneVeenstra bv., Groningen

Oplage

1.000 exemplaren

Contact

Onderwijsregio PO Noord
T. 050 595 55 18
E. onderwijsregio.po@
schoolpleinnoord.nl

Groningen, december 2024

De kracht van samen

Voor je ligt het magazine 'De Kracht van samen'. Deze uitgave komt voort uit het project 'Regionale Aanpak Personeelstekort (RAP) PO Groningen Stad & Ommeland'. In dit project hebben schoolbesturen in Noord-Nederland en de Pedagogische Academie van de Hanze het initiatief genomen om op een aantal thema's rondom het lerarentekort activiteiten te ontplooiën. We stemden in het Noorden onze activiteiten af met vergelijkbare projecten in Drenthe en Fryslân. En vaak werkten we er zeer succesvol in samen.

De activiteiten hebben het beroep van leerkracht positieve impulsen gegeven op allerlei vlakken; van studie en stages naar de startende leerkracht en verder.

De instroom van studenten in de opleiding vergroten, de doorstroom tijdens de studie verbeteren, het imago van het beroep leerkracht versterken en uitval van leerkrachten voorkomen stonden centraal en krijgen een vervolg in de Onderwijsregio PO Noord.

In RAP PO Groningen Stad & Ommeland is gewerkt aan een viertal thema's:

1. Behoud leerkrachten en Strategische Personeelsplanning (SPP)
2. Imago van het beroep leerkracht
3. Anders Organiseren
4. Versterking theorie-praktijk

SchoolpleinNoord, het platform en netwerk in onderwijs, is het loket van alle RAP PO projecten in Noord-Nederland. Alle opbrengsten van de projecten zijn te vinden op schoolpleinnoord.nl.



Scan de QR code om het rapport in te zien



"In de afgelopen 10 jaar is het aantal basisscholen in Nederland per regio afgenomen."

'Personeelstekorten in het primair onderwijs zijn nog steeds een groot en groeiend probleem'

Uit: *Onderwijsatlas Primair Onderwijs 2023*. Een uitgave van Arbeidsmarktplatform PO.

Inhoud



- 5 Voorwoord
- 6 Arbeids organisatorische aspecten *Innovatief je onderwijs organiseren: leren van elkaar?*
- 8 Stappenplan Primair onderwijs *Strategische Personeelsplanning*
- 12 Anders kijken naar gedrag *Het onbewuste zichtbaar maken*
- 18 Praatplaat begeleiding startende leerkrachten *Startende leerkrachten*
- 20 RAP en Onderwijsregio PO Noord *Samen zoeken naar oplossingen die werken voor het Noorden*
- 22 Noordelijke Educatieve Alliantie *Samen zorgen voor perspectief in het onderwijs*
- 24 Samenwerking *Kwantiteit, kwaliteit, diversiteit*
- 32 Kunstdocent in het PO *"Een kunstvakleerkracht op elke basisschool"*
- 34 Samen Opleiden & Professionaliseren;
- 40 De ALO-Pabo *Bredere blik, creatieve werkvormen en meer meesters*
- 46 SchoolpleinNoord *Het is fantastisch leuk om voor de klas te staan*
- 48 Spreekbeurtbox Evenementen Talentperron Imagocampagnes
- 51 Regiegroep RAP PO Groningen Stad & Ommeland



‘Tevreden,
betrokken en
bevlogen personeel
vormt de basis voor
goed onderwijs’

Uit: Onderwijsatlas Primair Onderwijs 2023.
Een uitgave van Arbeidsmarktplatform PO.

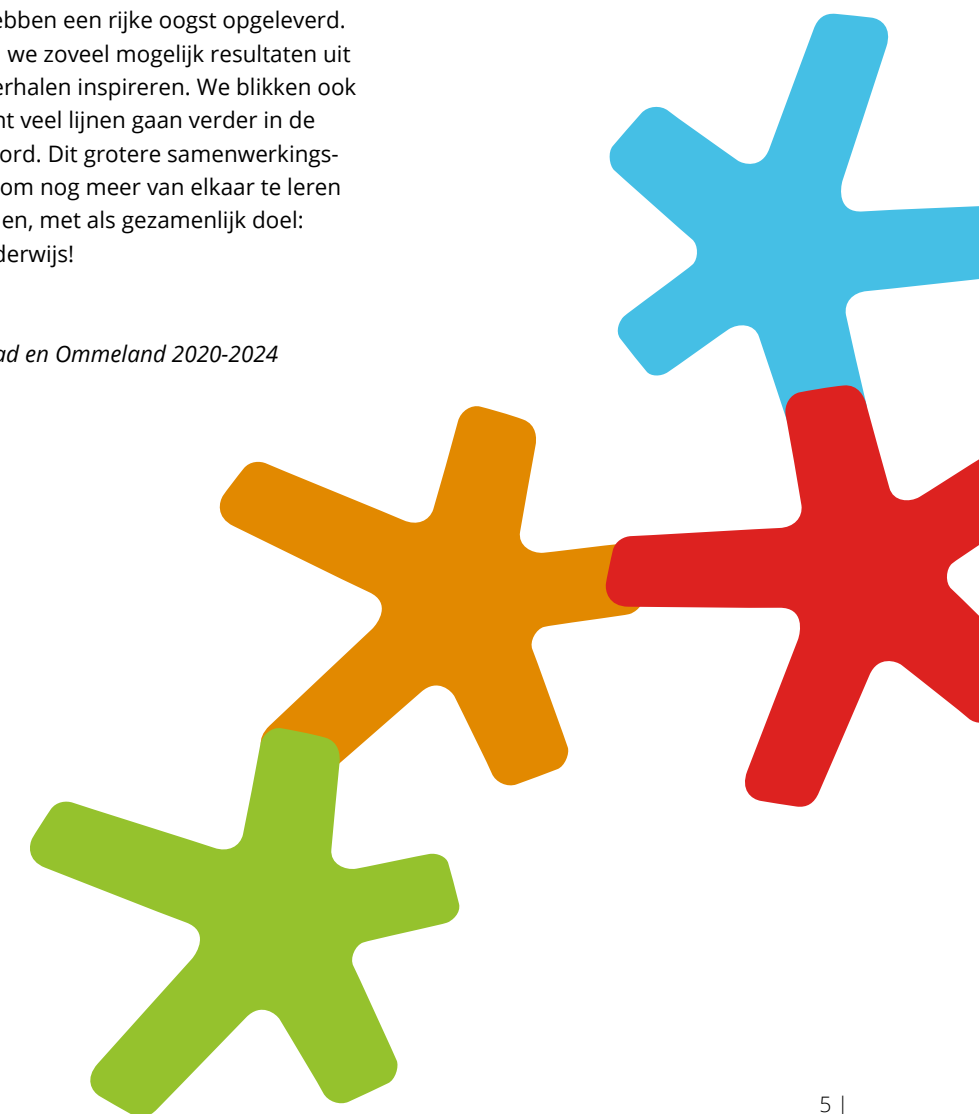
Voorwoord



In 2020 startte de Regionale Aanpak Lerarentekort, de RAL, het project om vanuit de regio te werken aan de werving en het behoud van leerkrachten, aan optimale afstemming tussen theorie en praktijk en aan samenwerking in de educatieve sector. In de regio Groningen Stad en Ommeland kwamen tal van mooie projecten van de grond waarin leerkrachten, schoolbestuurders en docent-onderzoekers van de lerarenopleiding nieuwe aanpakken, modules en handige tools ontwikkelden. Er zijn nieuwe samenwerkingen gestart en SchoolpleinNoord.nl, het onderwijsplatform voor alle lerarenopleidingen en basisscholen in Noord-Nederland, is opgericht. En als kers op de taart is samen met de RAP PO regio's in Friesland en Drenthe drie keer een sprankelende wervingscampagne uitgerold.

Al die inspanningen hebben een rijke oogst opgeleverd. In dit magazine lichten we zoveel mogelijk resultaten uit en we hopen dat de verhalen inspireren. We kijken ook naar de toekomst, want veel lijnen gaan verder in de Onderwijsregio PO Noord. Dit grotere samenwerkingsverband biedt kansen om nog meer van elkaar te leren en samen te ontwikkelen, met als gezamenlijk doel: uitstekend primair onderwijs!

*Mark Terpstra, Hanze
projectleider RAP PO Stad en Ommeland 2020-2024*





‘Werken vanuit
innovatievragen
van scholen’

Arbeidsorganisatorische aspecten

Innovatief je onderwijs organiseren: leren van elkaar?

Een eyeopener is het onderzoek Anders organiseren, zeggen de schoolbesturen, directeuren en leerkrachten. In openhartige schoolportretten schetsen onderzoekers van de Hanze de kritische succesfactoren en valkuilen bij onderwijsvernieuwing in het basisonderwijs. Na RAP pakt Onderwijsregio PO Noord het op.

Hoe kun je het onderwijs slimmer organiseren, zodat je in tijden van personeelstekort toch kwaliteit van onderwijs biedt, het vak leerkracht aantrekkelijk houdt en (dus) leerkrachten behoudt voor het onderwijs? Dat vraagt om (arbeids)organisatiekundige inzichten die onderwijsmensen niet standaard in huis hebben.

De organisatie moet meeveranderen

Kies je een ander onderwijsconcept, dan is het belangrijk dat de manier waarop het werk is georganiseerd daarop is afgestemd. Dit is één van de lessen uit het onderzoek van Martine Dijk van de Pedagogische Academie en Rechiena Nijenkamp van het Instituut voor Bedrijfskunde. “Uit ons onderzoek blijkt dat leerkrachten niet vertrekken omdat ze geen liefde voor het vak hebben, maar omdat de organisatie niet meeverandert”, zegt Rechiena.

Opschaling in de Onderwijsregio

Na RAP hebben schoolleiders, besturen en leerkrachten behoefte aan een grootschaliger vervolg op Anders organiseren, zo bleek de afgelopen periode bij presentaties en discussies over het onderzoek. Onderwijsregio PO Noord met 75 aangesloten besturen biedt daarvoor een prachtig platform. De nieuwe werkgroep Innovatie en toekomstbestendig onderwijs kiest voor een wat andere aanpak. Rechiena: “Bij RAP vroegen we scholen of we onderzoek mochten doen. Nu willen we vooral werken vanuit innovatievragen waar scholen zelf mee komen.”

De werkgroep heeft al contacten met scholen in de regio die bezig zijn met vernieuwing. Martine: “Die willen leren van innovaties bij andere scholen maar ook hun eigen lessen laten zien, zodat anderen weer van hen kunnen leren.” Daar blijft het niet bij. Rechiena: “Ook in de Onderwijsregio PO Noord wordt deze lijn in een nieuwe vorm doorgezet. De centrale vraag is hoe we komen tot toekomstbestendige scholen waar mensen graag werken en blijven werken.”

Anders organiseren

Eind 2022 kwam Anders organiseren met de publicatie ‘Van ik en de klas naar wij en de school’. Met daarin tien portretten van scholen die het traditionele systeem van jaarklassen afschaffen om flexibeler te worden. Waar liepen de scholen tegenaan en wat hielp om de wind mee te krijgen? De publicatie is te downloaden op schoolpleinnoord.nl/kennisbank.



Download
hier

Waar wil ik over een paar jaar staan? Wat voor mensen heb ik daarvoor nodig? Waar moet ik op sturen? Voor sommige schooldirecties en besturen is het wat onwennig om met zo'n human resources-bril naar de toekomst te kijken. De werkgroep Strategische Personeelsplanning (SPP) ontwikkelde daarom een praktische praatplaat.

Anticiperen op de toekomst van de school in zeven stappen

De praatplaat helpt met het stellen van de juiste vragen. "Wat is de droom, ambitie van je school? Vervolgens kijk je naar waar je nu staat qua personeel, niet alleen kwantitatief maar ook kwalitatief. Sluit dat aan bij het onderwijsconcept waar je naar toe wilt? Welke competenties en vaardigheden zijn daarvoor nodig?" Aan het woord is Anne-Lies van der Baan, docent-onderzoeker bij de opleiding Human Resource Management van de Hanze en lid van de werkgroep SPP. "De praatplaat laat je ook naar de omgeving kijken: is er een toename van het aantal leerlingen te verwachten of komt er krimp, zijn er relatief veel kinderen met een bepaalde ondersteuningsbehoefte?", geeft ze als voorbeeld. Al die elementen geven je inzicht hoe het personeelsbestand van een school er over 2-3-4 jaar uit moet zien.

Hoeveel specialisten zijn er nodig en op welk gebied? Hoeveel ruimte is er voor starters? Hoeveel ervaren leerkrachten zijn nodig om hen te begeleiden?"

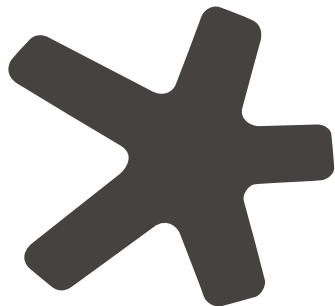
De GAP

Op deze manier ontstaat zicht op de 'GAP', zoals het in de praatplaat staat. Het gat dat overbrugd moet worden, los je niet op met alleen werving, is de boodschap. De antwoorden kunnen ook (deels) in de eigen organisatie liggen. Anne-Lies: "Weet van je mensen wat hun ambities zijn, wat hun ontwikkelbehoefte is. Misschien is er wel iemand die heel graag rekenspecialist of intern begeleider wil worden, maar dat nog niet eerder uitgesproken heeft. Kijk naar je onderwijsconcept. Unitonderwijs vraagt andere vaardigheden dan werken met

jaarklassen, bijvoorbeeld." Zo wordt aan de hand van de praatplaat concreet: wie heb ik dan nodig, wie ga ik opleiden, waarom en wanneer.

Zeven stappen

De praatplaat laat je in zeven stappen fundamenteel kijken naar de personele bezetting. Anne-Lies: "En ondertussen staat de wereld niet stil. Veranderingen moet je steeds weer relateren aan het plan dat je hebt gemaakt, net als bij de Plan-Do-Check-Act cyclus. SPP klinkt heel technisch maar als je het opsplittst in kleine stappen is het best te doen en krijg je meer grip op personeelsinzet en -wensen."



Stappenplan Primair onderwijs

Strategische personeels planning

Om tot een kwantitative en kwalitatieve personeelsplanning te komen zijn de volgende stappen en vragen essentieel:



 **SchoolpleinNoord**
hét platform & netwerk in onderwijs

Meer weten?
Regionale Aanpak Personeelstekort, werkgroep Strategische Personeelsplanning
Alyt Landman, alsamenbekwamer@kpnmail.nl
Anne-Lies van der Baan, a.van.der.baan@pl.hanze.nl
Tina Lolkema, t.lokema@vcog.nl
www.schoolpleinnoord.nl

Mede mogelijk gemaakt door:



Lectoraat Leiderschap en Duurzaam Werken

Lastig gedrag begrijpen

Praktische handvatten voor moeilijke momenten



Omgaan met lastig gedrag in de klas, communicatie met ouders, een moeilijke boodschap brengen, orde houden: veel leerkrachten worstelen ermee. Om hen meer bagage mee te geven ontwikkelden de RAP-subwerkgroepen 'Gedrag en gezag' en 'Startende leerkrachten' twee modules, vol met praktische en herkenbare voorbeelden en handvatten.

"De ene module is gericht op samenwerken met ouders", vertelt Annelies Barteling-Renkema, onderwijskundige op twee scholen van samenwerkingsbestuur Quadraten. "Hoe werk je vanuit een gezamenlijk belang, namelijk de ontwikkeling van een kind, samen aan het voorkomen van lastig gedrag.

Kennismaken, een startgesprek voeren: waarom doe je het en wat is het belang ervan? Een moeilijke boodschap overbrengen, omgaan met boze en teleurgestelde ouders... al deze elementen zitten in de theorie en in de casussen."

Handvatten om mee te oefenen
In de andere module staat het voorkomen van lastig gedrag in de klas centraal. "Hier gaat het om het begrijpen van lastig gedrag. Waardoor ontstaat het? Hoe gedraag jij je als leerkracht en wat is het effect op de kinderen?", legt Esther Smits uit, leerkracht, coach en gedragsspecialist op de obs Jan Ligthart van stichting Ommeriek. "Je krijgt goede handvatten om mee te oefenen. Je kent ze in theorie maar je vergeet ze weleens in de praktijk." In het laatste deel van de module over handelingsgericht werken wordt de theorie aan de praktijk gekoppeld: 'en wat als dat allemaal niet helpt?'. Esther: "Dan gaat het erom dat je verder kijkt, naar de omgeving van

het kind, naar onderliggende problematiek en hoe je dat aanpakt."

Werken aan basisbekwaamheid
Het is de bedoeling dat besturen deze modules aanbieden aan iedereen die worstelt met gedrag en gezag. De modules zijn zo gemaakt dat ze gegeven kunnen worden door een ervaren collega-leerkracht.

De modules werden ontwikkeld naar aanleiding van een breed uitgezette enquête naar problemen die startende en ervaren leerkrachten in de provincie Groningen ervaren. Omgaan met lastig gedrag werd het meest genoemd en wordt tevens opgegeven als belangrijke reden om het onderwijs te verlaten. Dat maakt dat dit thema blijvend aandacht nodig heeft. In de Onderwijsregio PO Noord pakt de werkgroep Basisbekwaam 'Gedrag en gezag' het verder op.

Meer weten?
Dat kan via:
h.rouwenhorst@pl.hanze.nl.

Anders kijken naar gedrag

Het onbewuste zichtbaar maken

Gedrag begrijpen in het licht van 'het systeem': die invalshoek kan onderwijsprofessionals eyeopeners bieden. Veel leerkrachten zijn er nieuwsgierig naar, zo blijkt uit de interesse voor de cursus 'Anders kijken naar gedrag'.

Op een school ontmoeten verschillende systemen elkaar. Naast het organisatiesysteem brengen leerlingen, leerkrachten en andere medewerkers ook hun familiesysteem mee. De essentie van de cursus is inzicht krijgen in situaties en patronen binnen systemen. Dit doe je vanuit een meer intuïtieve waarneming en niet alleen via de analytische weg. Leerkrachten leren en ervaren er hoe het is om met hulp van beelden en materialen zichtbaar te maken wat onbewust gaande is. Daarvoor zijn allerlei mogelijkheden, zoals bijvoorbeeld een opstelling met representanten – bekend van de familieopstelling – of met poppetjes.

De klas van gevoel

Petra Dekker voerde de cursus uit en licht toe. "Zo'n opstelling kan je 1 op 1 doen maar ook met de hele klas als je samen in de kring zit. Ieder pakt een poppetje en geeft het op gevoel een plek ten opzichte van de anderen. Vervolgens mogen de kinderen vertellen hoe hun poppetje zich voelt. Dat geeft al veel informatie. Ook uit de gekozen positie van poppetjes valt veel af te leiden. Bijvoorbeeld twee leerlingen die zich heel dicht bij de leerkracht plaatsen. Ze geven het beeld dat ze erg op juf gericht zijn. Zij kan vervolgens haar poppetje wat verder weg schuiven en met een ander beeldelement tegen de leerlingen zeggen "je kan het zelf."

Andere werkvormen komen ook aan bod, zoals het visueel maken als een nieuw kind in de klas komt of iemand afscheid neemt. Hoe je zieke kinderen aangesloten houdt bij de groep en hoe je omgaat met roddelen en uitsluiting. Maar ook hoe je als leerkracht of directeur je plek inneemt.

Want als ieder z'n positie inneemt komt dat de leerlingen ten goede. Deelnemers worden zich bewuster van de bril waardoor ze naar de wereld kijken en vinden dat waardevol. Petra: "Zicht ontwikkelen op de rol die jouw oordeel speelt in de benadering van een kind. Welke impact heeft jouw oordeel over ouders op de leerling?"

Meer weten?

Dat kan via:
p.c.dekker@pl.hanze.nl.



Mastergeschoolde leerkracht

Realiteit matchen met verwachtingen

Mastergeschoolde leerkrachten hebben toegevoegde waarde in de ontwikkeling van hun school. Maar dan moeten ze wel een eigen rol hebben, daarvoor ruimte krijgen en ook de erkenning van collega's. Dat lukt het beste wanneer scholen een werkklimaat creëren dat gericht is op talentontwikkeling en kansen pakken. Zo luidde de uitkomst van onderzoek naar het behoud van leerkrachten met een specifieke expertise. SchoolpleinNoord zette de good practices in haar kennisbank.

Er is een leesspecialist, een pedagogische specialist, gedrags-specialist en een specialist hoogbegaafdheid. Maar ze zijn alle vier ook een paar dagen per week 'gewoon' leerkracht. Zo blijft de liefde voor het lesgeven, de klas en de kinderen overeind. Samen met de structurele tijd om beleid te ontwikkelen en uit te dragen, collega's te adviseren en te ondersteunen en ook om - als dat nodig is - individuele leerlingen te begeleiden, zorgt dat ervoor dat deze masters graag op de Brinkschool willen blijven. "Meer masters betekent een kwaliteitsimpuls voor de hele school", vindt directeur Rudie Bilder.

De dreiging dat masteropgeleide leerkrachten het onderwijs zouden verlaten, was aanleiding voor het onderzoek in RAP PO Groningen Stad & Ommeland. Masters in het onderwijs zijn relatief nieuw en hun verwachtingen matchten niet met wat de scholen konden bieden. "Lang niet alle scholen hadden rollen voor masters en dat leidde tot teleurstelling. Scholen die dat wel hadden, zetten masters bijvoorbeeld in voor de ontwikkeling van visie en beleid, maar als dat eenmaal stond, wat konden ze dan nog met hun extra kennis binnen de school?", vertelt schoolleider Alyt Landman, die de werkgroep Mastergeschoolde leerkracht coördineerde. "Ze ondervonden ook weerstand. 'Ga eerst maar eens leren lesgeven' kregen ze soms te horen van collega's, zo'n houding maakt het lastig om mensen mee te krijgen. En: 'kon je eigenlijk ook wat met je master voor de klas?'" Aan de hand van goede voorbeelden bood de werkgroep inspiratie aan schooldirecties, besturen en masteropgeleide leerkrachten. Eigenlijk kunnen we niet meer zonder hen, vindt Alyt. "Ze zijn nodig om meer beweging te krijgen in de organisatie, om als organisatie te professionaliseren en om nieuwe perspectieven te ontdekken."

Combi werkt

Een van de good practices die de werkgroep beschreef was die van de Brinkschool in Haren, waar toen twee masteropgeleide leerkrachten werkten. Inmiddels zijn het er vier, en allemaal worden ze ingezet op hun onderwijsinhoudelijke expertise.

"Mijn werk is veel leuker geworden. Het is dynamischer en interessanter", zegt Chantal Steijnis, sinds een jaar gedrags-specialist. Ze stond al een aantal jaar vier dagen per week voor de klas en had het gevoel dat ze wat miste. De masteropleiding was de uitdaging die ze nodig had. "Prachtig om niet alleen je collega's maar ook de kinderen te betrekken bij je onderzoek. Tijdens mijn studie leverde dat al wat op bij groepsdoorbrekend rekenen. Ik besprak met leerkrachten maar ook met de leerlingen welke spullen je moet meenemen naar je rekenplek. Er kwam een 'blokje' dat dit duidelijk maakt en dat had direct effect. Zo leuk om te zien hoe je tot iets komt wat door iedereen gedragen wordt."

Het advies van de werkgroep

1. Breng de masters in beeld, wees je bewust van hun specialisme, kennis en vaardigheden en benut dat in je team, koppel het aan schoolontwikkeling. Zo krijgt hun inzet wortels en groeit de kwaliteit van je school.
2. Zet masters in voor onderzoek binnen je school ten behoeve van je schoolontwikkeling en/of zet ze in bij het begeleiden van studenten die onderzoek verrichten vanuit hun opleiding.
3. Zorg voor een cultuur waarin talent gewaardeerd wordt.
4. Zet masters in op thema's van strategisch beleid.
5. Geef bekendheid aan het hybride docentschap, laat ze hun onderwijsbaan met ander werk combineren, dat geeft voldoening en behoudt ze voor het onderwijs.



De goede voorbeelden zijn te vinden op schoolpleinnoord.nl/kennisbank



Versneld voor de klas

Intensievere werkplekbegeleiding helpt de student én de coach op school



De tweejarige Pabo Deeltijd verkort heeft als optie 'Versneld voor de klas'. Scholen en deeltijdstudenten profiteren van deze regeling van het ministerie van OCW. Scholen/ besturen krijgen zo de mogelijkheid om studenten in jaar 2 in dienst te nemen, de Pabo heeft daarbij ingezet op extra werkplekbegeleiding. Het houdt studenten gemotiveerd en voorkomt uitval. Veelal kunnen zij stoppen of minderen met hun andere werk. Zo komt hun focus op het PO te liggen. Goed voor iedereen!

Studenten die alle toetsen van het eerste jaar Deeltijd verkort hebben gehaald en goede beoordelingen hebben op hun stages, komen in aanmerking voor 'Versneld voor de klas'. Dat betekent dat ze één dag in de week onderwijs volgen en maximaal drie dagen werken op een school. De Stichting Christelijk Speciaal Onderwijs Groningen deed mee aan de pilot. HR-adviseur Miriam Houthoff ziet een aantal voordelen. "Bij 'Versneld voor de klas' heeft een student al één jaar deeltijd gedaan."

Meer zicht, meer grip

Werkplekbegeleider Moniek Eijgelaar van de Hanze Pabo zou willen dat ze alle studenten zoveel uren werkplekbegeleiding kon geven. Ze speelt in op wat nodig is zonder op de klok te hoeven kijken en dat is essentieel, zegt ze. "Ik heb veel meer zicht op hoe de student zich ontwikkelt. Het contact met de coach op school is intensiever. In samenspraak met student en coach kunnen we problemen voorkomen of vroegtijdig tackelen. Voor de student is het ook veel duidelijker waar die aan moet werken. Dat is echt van meerwaarde."



Mark Eikens deed 'Versneld voor de klas' en is leraar op praktijkschool De Bolster.

Hoe heb jij deze opleidingsroute ervaren?

"Ik werkte al als onderwijsassistent en wilde verder. Ik ging Sportkunde studeren maar merkte dat het onderwijs mij meer lag. De Bolster deed mee aan de pilot 'Versneld voor de klas' en dat was wel wat voor mij. In mijn eerste jaar combineerde ik de studie met een baan daar als onderwijsassistent en in jaar twee werkte ik er als leraar. Het was een pittig traject, maar voor mij goed te doen, vooral ook omdat ik al onderwijservaring had. Het pedagogische had ik al wel in de vingers maar het didactische moest ik echt nog leren.

De begeleider van de opleiding keek geregeld mee en kwam dan met feedback. Op de opleiding had ik iedere week intervisie, dan bespraken we situaties die we hadden meegeemaakt. Het voordeel van deze route is dat je al wat ouder bent, je hebt werkervaring en levenservaring. Wat ik ook prettig vond: binnen mijn bestuur was er nog een student die deze route deed. We trokken vaak samen op."



Scan mij



'Tips en tricks vanuit een opbouwende insteek'

Begeleid startende leerkrachten optimaal, daarmee voorkom je dat ze voortijdig opbranden en uitvallen. De werkgroep 'Startende leerkrachten' ontwikkelde een interactieve praatplaat om directeuren, coaches en de starters zelf daarvoor de handvatten te geven.

'Van RAP naar RAP' heet de praatplaat. De tweede RAP staat voor Ruimte, Aandacht, Perspectief. Dat is waar starters behoefte aan hebben, stelt Mark van der Made van stichting Ommeriek waar hij verantwoordelijk is voor human resources development. Het is de uitkomst van een korte enquête onder directeuren, hrm'ers en startende leerkrachten in de provincie Groningen. 'Ruimte' heeft vooral betrekking op de organisatie van het onderwijs en alles wat erbij komt kijken.

"Bouw in dat starters zich de eerste tijd kunnen focussen op het geven van onderwijs. Houd bepaalde extra taken bij ze weg en zet ze ook niet meteen voor een complexe groep", geeft hij als voorbeelden. De aspecten 'Aandacht' en 'Perspectief' gaan over de begeleiding die een starter nodig heeft, over gehoord en gezien worden, mogelijkheden om zijn talenten te ontwikkelen en doorgroeimogelijkheden. "Er staan allerlei tips en tricks in de praatplaat, vanuit een opbouwende insteek".

Praatplaat begeleiding startende leerkrachten

Startende leerkrachten



BEGELEIDINGS-PROGRAMMA

Route naar vakbekwaamheid
De praatplaat is te lezen als een routekaart. "De plaat geeft zicht op waar de startende leerkracht zich bevindt in het proces naar vakbekwaamheid. Je ziet ook waar de startende leerkracht behoefte aan heeft en je bespreekt aan de hand van de praatplaat hoe een directeur, coach en starter kan handelen en wat je van elkaar mag verwachten", aldus Mark. Het hogere doel van de werkgroep is het voorkomen dat beginnende leerkrachten het onderwijs verlaten.

De praatplaat kan helpen bij coaching-gesprekken maar ook om een goed gefundeerd begeleidings-traject op te zetten. De onderlegger van de praatplaat biedt allerlei extra's zoals een bruikbaar stappenplan, maar ook onderliggende literatuur, onderzoek en criteria voor een goed begeleidingsprogramma.

De praatplaat Startende leerkracht staat op schoolpleinnoord.nl.



Of scan de QR code

Van RAP naar Onderwijsregio PO Noord

Samen zoeken naar oplossingen die werken voor het Noorden



75 besturen en de lerarenopleidingen van de Hanze, NHL Stenden en de Rijksuniversiteit Groningen werken de komende jaren in de Onderwijsregio PO Noord samen aan terugdringing van het lerarentekort. De voorganger van deze subsidiestroom, de RAP, toonde al aan dat een regionale aanpak werkt. Door over de provinciegrenzen samen te werken komt er nu nog meer slagkracht. Jurriën de la Vieter: "We gaan het noordelijk plan uitvoeren!"

De vier Noordelijke RAP-regio's constateerden al bij de start in 2019/2020 dat samenwerking meer winst zou opleveren dan wanneer ieder alleen aan eigen projecten zou werken. En al helemaal als het ging om de verbetering van het imago van leerkrachten. "Want een imago stopt niet bij de provinciegrenzen", stelt Mark Terpstra. Hij was projectleider voor RAP PO Groningen Stad & Ommeland – de Hanze, waar hij werkt, was penvoerder. "Samen hebben we de imago-campagne 'Ieder kind heeft een verhaal. Welk hoofdstuk voeg jij toe' ontwikkeld. Ook het digitale onderwijsplatform SchoolpleinNoord komt voort uit deze samenwerking, met inspirerende verhalen van leerkrachten, vacatures, bijeenkomsten, cursussen, trainingen en nieuwtjes. "Het ministerie van OC en W keek met belangstelling hoe wij dat gezamenlijk oppakten." Grotere regionale onderwijsnetwerken werd de gedachte achter de onderwijsregio's. De Onderwijsregio PO Noord is geografisch de grootste onderwijsregio van Nederland.

Tekort aan leerkrachten en krimp

De landelijke Onderwijsatlas 2023 laat zien dat Noord-Nederland kampt met een eigen, gezamenlijke problematiek. "Er is weliswaar een tekort aan leerkrachten maar dat staat niet in verhouding tot de tekorten in Almere en Amsterdam-Zuidoost. Maar wij ervaren in de hele regio tegelijkertijd ook krimp door een dalend aantal leerlingen. Hoe zorg je er voor dat leerlingen dan toch nog dichtbij huis naar school kunnen? Dit vraagstuk raakt ook de leefbaarheid van het platteland in het algemeen", zegt Jurriën de la Vieter, programma-manager Onderwijsregio PO Noord en projectleider SchoolpleinNoord. "In een onderwijsregio kun je op thema's doelgericht samenwerken aan goed onderwijs. Het gaat ons allemaal aan het hart, dus we pakken het gezamenlijk op."

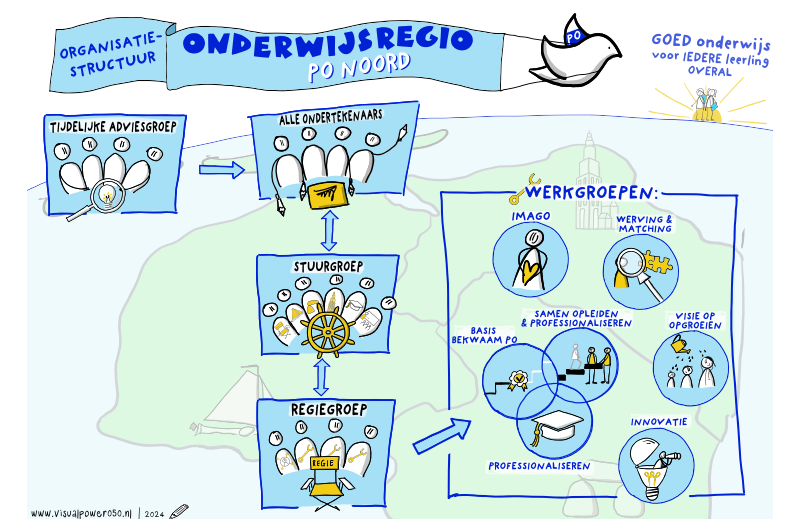
Dat gebeurt op 6 thema's:

- Basisbekwaam PO
- Imago
- Innovatie en toekomstbestendig onderwijs
- Professionaliseren
- Samen Opleiden & Professionaliseren (SO&P)
- Werving & matching

Het vervolg

Na een verkenning in het voorjaar kwamen belangstellende onderwijsprofessionals op 2 oktober 2024 opnieuw bijeen om een inhoudelijke start te maken met de werkgroepen. Het was vooral kennismaken en inventariseren wat er ligt, om straks te komen tot een sterk gezamenlijk plan.

Jurriën: "Er is ook al werk in uitvoering. We gaan bijvoorbeeld door met de imagocampagne, er komen netwerkbijeenkomsten voor startende schoolleiders, want daarin hebben we in het Noorden een tekort. Ook gaan we beginnen met een 'instroommakelaar', een coach en begeleider van geïnteresseerden die overwegen om in het onderwijs te komen werken."





‘De lerarenopleidingen kunnen samen met scholen een rol hebben bij de verdere professionele ontwikkeling’

Noordelijke Educatieve Alliantie

Samen zorgen voor perspectief in het onderwijs

Opleiden, professionaliseren, onderzoeken en innoveren: daar zet de Noordelijke Educatieve Alliantie (NEA) samen met scholen en leraren op in. Het is het samenwerkingsverband van de lerarenopleidingen van de Hanze, NLH Stenden en Rijksuniversiteit Groningen. De NEA participeerde in de RAP en nu ook in onderwijsregio PO Noord, en zorgt voor verbinding met de andere onderwijsregio's. In een goede onderlinge afstemming en nauwe samenwerking met het werkveld willen de lerarenopleidingen bijdragen aan de opgave om docenten te werven en voor het onderwijs te behouden.

Bij problemen in de samenleving wijst de politiek al snel naar het onderwijs als dé plek waar kinderen en jongeren worden toegerust voor de toekomst. “Al jaren komt een stroom van opdrachten op het onderwijs af en dat vergt veel van scholen, maar ook van de lerarenopleidingen. We zijn overvraagd, en kunnen niet alles in de opleiding doen. Het is daarom nodig dat je als onderwijspartners een gezamenlijke visie hebt op wat een startbekwame leraar is en wat die

nog moet leren, en op de ontwikkel-mogelijkheden voor ervaren leerkrachten. Dit en een heleboel andere dingen wil de NEA samen met het werkveld oppakken in Onderwijsregio PO Noord”, stelt Ricus Dullaert, program-mamanager van de NEA en werkzaam bij de Rijksuniversiteit Groningen.

Zorgen voor lucht

“Scholen en lerarenopleidingen hebben elkaar nodig. De curricula van de lerarenopleidingen zijn vol, met

het risico op te weinig diepgaand leren en hoge werkdruk voor studenten. Samen kun je zoeken naar mogelijkheden om onderdelen uit curricula van de Pabo's te verplaatsen naar de professionele ontwikkeling van de startende en/of vakbekwame leerkracht. Dat zorgt voor goede leraren en een grotere kans om ze te behouden voor het onderwijs.” Zorgen voor voldoende startende leerkrachten is het gezamen-lijk belang van schoolbesturen en de lerarenopleidingen.

“De lerarenopleidingen hebben samen met scholen een rol bij de verdere professionele ontwikkeling.” Daar moeten dan wel goede afspraken over komen, stelt Ricus. “In het huidige stelsel hebben leerkrachten niet altijd de mogelijkheid om zich na hun diploma verder te ontwikkelen. Dit kunnen we samen oppakken in de onderwijsregio..”

Kwantiteit, kwaliteit, diversiteit

Een team van leraren met verschillende achtergronden, vaardigheden, expertises en interesses heeft een positief effect op de kwaliteit van onderwijs', zo opent het praktijkverhaal voormalig onderwijsinspecteur, onderzoeker en leerkracht Hannah Bijlsma op de website van het Arbeidsmarktplatform Primair Onderwijs. En dat is maar al te waar. In RAP PO Stad en Ommeland-verband is er gesproken en geanalyseerd hoe we nieuwe doelgroepen kunnen bereiken. Met als resultaat dat de Pabo nieuwe routes naar het diploma leerkracht basisonderwijs ging ontwikkelen. De variatie aan opleidingsroutes zorgt niet alleen voor meer leerkrachten in aantal maar ook voor meer diversiteit aan studenten – de onderwijsprofessionals van de toekomst, schrijft Marietta Muhonen in deze bijdrage.

Het totaal aantal Pabo studenten is de afgelopen jaren sterk gestegen, door het verzorgen van meer studieroutes, zonder dat de Pabo voltijds minder studenten trekt en ook ondanks dat het aantal jongeren afneemt. Zo heeft de ALO-Pabo 2 á 3 klassen eerstejaars, waarvan 65 procent jongens. Bij de Pabo-Zorg lijkt het erop dat meer studenten belangstelling hebben om in het gespecialiseerd onderwijs te gaan werken – een belangrijke doelstelling. Ook zien we dat studenten van andere bachelors in de loop van hun studie overwegen om leerkracht te worden. Twee keer per jaar bieden we voor deze groep een minor (halfjaar onderwijs) aan: tegenwoordig twee klassen vol. Voor scholen is het soms nog even wennen om ze als stagestudent te ontvangen maar we zien dat na deze oriëntatie er een aantal na hun afstuderen de Pabo Deeltijd verkort gaat doen.

NEA en Onderwijsregio PO Noord

Ondertussen is het heel waardevol dat we intensief samenwerken in de Noordelijke Educatieve Alliantie (NEA), het samenwerkingsverband van de lerarenopleidingen van de Hanze, NHL Stenden en de Rijksuniversiteit Groningen. Jaren voor de formele

oprichting werkten we al met elkaar samen om de Academische Pabo op te zetten: een unieke opleiding waar studenten met een vwo-diploma opgeleid worden tot leerkracht door de beide hogescholen én de RUG. Met het afstuderen heeft de student tevens een bachelor Pedagogische Wetenschappen. Ook bieden de Pabo's van Hanze en NHL Stenden hun studenten nu gezamenlijk vier minoren aan: op het gebied van muziek & cultuur onderwijs, bewegings-onderwijs, specialist digitale geletterdheid en gedrag & leren in het speciaal onderwijs. Dankzij de samenwerking gaan deze minoren altijd door en is er voor de studenten wat te kiezen. Ik ben er trots op dat het ons gelukt is om met 75 onderwijsbesturen, de NEA én de beroepsgroep samen de Onderwijsregio PO Noord te vormen. We gaan door op de positieve resultaten van de RAP en kunnen nu over de provincies heen versterken. Ook pakken we als lerarenopleidingen de boodschap vanuit de besturen in Onderwijsregio PO Noord op om in het Samen opleiden & Professionaliseren als opleidingen meer samen op te trekken. Waar we in de opleidingsscholen voor het gespecialiseerd onderwijs al ervaringen mee op doen.

Ontwikkelingsmogelijkheden vergroten

Op deze manieren speelt de Pabo samen met het werkveld en de partners in op het groeiend aantal eisen dat de samenleving aan de leerkracht stelt. We willen voor onze kinderen het allerbeste en bijdragen aan vraagstukken in de samenleving. Maar we kunnen niet alles verwachten van de individuele leraar, we verwachten te vaak een schaap met 5 poten. Alleen met diversiteit, en een teamgerichte aanpak kunnen we de kwaliteit van het onderwijs hoog houden en blijven verbeteren én een aantrekkelijk beroeps-perspectief bieden. Het mooie is dat dit tegelijkertijd zorgt voor meer ontwikkelingsmogelijkheden van onderwijspro-fessionals. Wie voor dit beroep kiest, wil zich vaak ook in de diepte ontwikkelen. Dat kan al tijdens de bachelor en master, maar ook als je al een tijd in het onderwijs werkt. Dan ook kan je kiezen voor een master of professionalise-ring. Wij kunnen als lerarenopleidingen dit zoveel mogelijk in co-creatie ontwikkelen.

Marietta Muhonen

Marietta Muhonen is directeur Hanze Pedagogische Academie, coördinerend directeur Hanze Educatie Academie, voormalig lid stuurgroep Regionale Aanpak Personeelstekort PO Groningen Stad & Ommeland, lid stuurgroep Onderwijsregio PO Noord en lid stuurgroep Noordelijke Educatieve Alliantie



School zoekt leider. Van leerkracht naar schoolleider. Gewoon doen!

Het onderwijs heeft niet alleen een tekort aan leerkrachten; het tekort aan schoolleiders is misschien nog wel groter. Het onderwijs heeft goed opgeleide professionals nodig, zowel voor de klas als in leidinggevende functies. Schoolleiders spelen een cruciale rol in de effectiviteit van een school, vooral wanneer er sprake is van onderwijskundig leiderschap, gedeeld leiderschap en van een onderzoekende/lerende leider. (Adjunct) directeuren, leerkrachten en (bouw)coördinatoren die willen groeien naar een functie als schoolleiders kunnen ook terecht bij de Hanze. Met de post-hbo-opleiding 'Schoolleider basis-bekwaam' en 'Schoolleider vakbekwaam' worden ze opgeleid tot schoolleiders met visie en passie.

Nieuwe opleiding voor een nieuwe doelgroep

In september 2025 hoopt de Hanze te starten met een voltijd variant van de Associate degree Pedagogisch Educatief Professional. In twee jaar tijd leren studenten hoe ze kinderen kunnen begeleiden in hun groei en ontwikkeling. Niet als leerkracht vóór de klas, maar in en met een groep. Niet door te leren

met je hoofd, maar ook met hart en met je handen. Studenten worden breed opgeleid tot pedagogisch educatief professional en kiezen ook een profilering. Zo worden ze in twee jaar opgeleid tot professionals die inzetbaar zijn als leraarondersteuner in een school en (ook) als pedagogisch professional in het naschoolse aanbod (BSO, Verrijkte schooldag, sport of cultuurinstelling).



Scan mij



Dus kom op
meesters,
meld je aan!

GroningenMeestert!

Meer mannen voor de klas

Met het platform Meestert! ijveren mannen met een onderwijshart voor meer mannen op de basisschool en ondersteuning en gezelligheid van elkaar. In Groningen is de community in opbouw.

Meestert! is een landelijk platform waar mannen in het onderwijs elkaar kunnen ontmoeten, vragen kunnen stellen en ervaringen delen over het meester-zijn. Online en live, dichtbij huis als dat kan. Wouter Woldhuis, docent aan de Pabo van de Hanze betitelt zichzelf en zijn collega Arwin van der Ploeg als de 'kopgroep' die Meestert! in het Noorden gaat vormgeven. Want: het imago van leerkracht als prachtig beroep voor mannen, daar moet aan gewerkt worden, stelt hij. "Jongens in het voortgezet onderwijs die leerkracht willen worden, krijgen nogal eens met vooroordelen te maken, dat het een beroep voor meisjes zou zijn, niet stoer genoeg voor mannen. Dat beeld willen we veranderen."

Voor de leerkrachten van de toekomst...

Daar gaat hij aan werken in de werkgroep Imago bij Onderwijsregio PO Noord en hij blijft zich ook voor GroningenMeestert! inzetten.

Het platform staat al met een eigen stand op de open dag van de Hanze Pabo om met aspirant-studenten in gesprek te gaan over mannen voor de klas. Zijn ambitie is om een paar keer per jaar over het vak te vertellen in het voortgezet onderwijs, met verhalen met name gericht op de jongens. "We moeten vertellen hoe tof het is om in het onderwijs te werken. Jongens moeten dat horen van iemand met wie ze zich kunnen identificeren."

...en voor die van nu

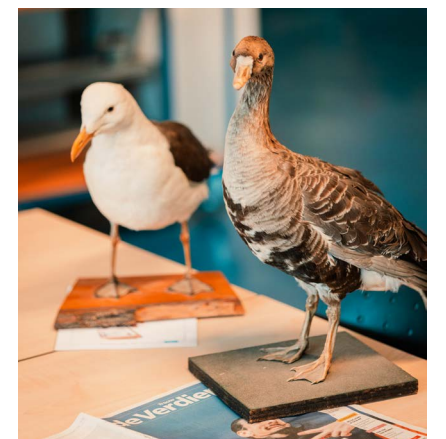
GroningenMeester! is er voor de mannen die nu leerkracht zijn of die in opleiding zijn. Leraar in opleiding Roelof Bolt is een van hen. "Ik miste mannen op mijn stages. Tijdens de eerste twee stages was ik de enige mannelijke leerkracht, soms op een gymdocent na. Dat voelde niet heel fijn." Op het platform Meestert! kreeg hij het advies om stage te gaan lopen bij een meester. "Dat heb ik gedaan op een school met een aantal meesters en ik heb gemerkt dat met meer mannen de chemie in het team anders is." Het is prettiger als je geen eenling bent, vindt hij. "Maar een man voor de klas is ook goed voor de kinderen." Wouter: "Het gaat ons om meer diversiteit op de basisschool. Meer diversiteit onder leraren kan namelijk een positief effect hebben

op de onderwijskwaliteit. Een divers lerarenteam biedt alle leerlingen de kans om zich gehoord of begrepen te voelen."

Meesters gezocht

GroningenMeestert! is hard op zoek naar meesters die voor de klas staan. "We hebben meesters nodig die mannelijke collega's tips kunnen geven over hoe om te gaan met zaken die op een school spelen. We zoeken meesters die een of twee keer per jaar een jongen willen laten meelopen in hun klas, maar ook meesters om samen een leuke activiteit te doen, mannen onder elkaar."

Aanmelden kan via mailadres [groningen@meestert.nl](mailto: groningen@meestert.nl). Je kunt GroningenMeestert ook volgen op Instagram via @Groningenmeestert.



Meeloopdagen en opleidingsschool GO

Stage gespecialiseerd onderwijs biedt extra leerstappen

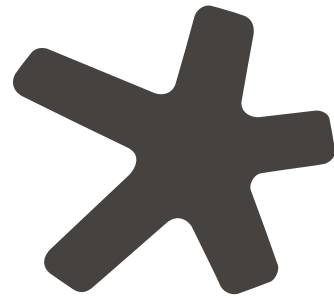


Foto: ©Kentalis

Het gespecialiseerd onderwijs was lange tijd niet zo in beeld bij studenten en docenten van de Pabo. Sinds het oriëntatiebezoek aan een school voor speciaal onderwijs of praktijkonderwijs in het tweede jaar en de start van de opleidingsschool GO groeit de belangstelling.

“Het was onbekend maakt onbemind”, stelt programmaleider Ninja van der Honing van opleidingsschool GO. “De Pabo had weinig contacten in het gespecialiseerd onderwijs en we gingen er een beetje van uit dat een stage daar erg moeilijk was voor onze studenten. Natuurlijk is het ingewikkeld als alle kinderen op hun eigen niveau leren en er in een klas grote verschillen qua ontwikkeling zijn, maar werkplekleren daar heeft ook voordelen. Je bent daarna bijvoorbeeld beter in staat om passend onderwijs te geven op een reguliere school.”

Vooroordelen wegnemen

Docent Marjan van Dijk organiseert de meeloopdagen. Het afgelopen schooljaar ging het om 250 studenten, 40 scholen deden mee. “Voor de meeste studenten heeft het bezoek aan het gespecialiseerd onderwijs de functie om vooroordelen weg te nemen, inspiratie op te doen rondom met name pedagogisch handelen en te ontdekken waarnaar je een leerling eigenlijk verwijst als het reguliere onderwijs niet de passende plek blijkt te zijn. Bij de scholen zien we veel enthousiasme en gedrevenheid om de studenten kennis te laten maken met hun onderwijs.”

Ninja: “Onze visie is dat studenten in een stage gespecialiseerd onderwijs extra leerstappen kunnen maken. In deze context krijgen studenten veel mogelijkheden om ervaring op te doen met contact maken, met didactische en pedagogische kwaliteiten, met een onderzoekende houding en het onderbouwen van keuzes, ‘waarom doe ik wat ik doe’. De koppeling theorie-praktijk is er continu.”

Opleidingsschool GO is een samenwerking van het de besturen SCSOG, SO-Fryslân, RENNA, Hanze en NHL Stenden.



Foto: ©Kentalis

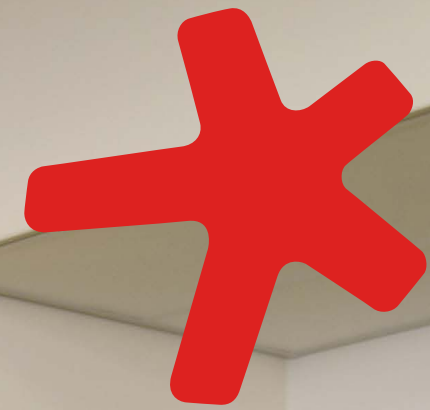
Gespecialiseerd onderwijs

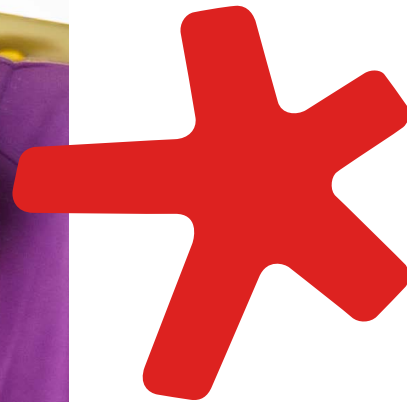
Sommige leerlingen lopen vast in het basisonderwijs omdat zij specifieke ondersteuningsbehoefte hebben. Voor hen is er plek in het speciaal basisonderwijs (sbo), het speciaal onderwijs (so) en het voortgezet speciaal onderwijs (vso). Het gaat dan om kinderen met een visuele beperking, slechthorendheid of doofheid, leer- of gedragsproblemen, lichamelijke, zintuiglijke of verstandelijke handicaps, langdurig zieke kinderen of kinderen met een psychiatrische stoornis.

Bron: poraad.nl

Kirsten Dodde 3e jaars, loopt stage op de Tine Marcusschool in Groningen:

“Tijdens de meeloopdag sprak de Tine Marcusschool me direct aan. Ze hadden een heel programma voor de studenten en je kon er een toetservaring opdoen – op deze school hebben de kinderen een taalontwikkelingsstoornis en dat maakt leren lastiger. Ik gaf aan dat ik hier wel stage wilde lopen en tijdens de onderwijsmarkt waar je met alle schoolbesturen kennis kunt maken, deed ik dat opnieuw. Hiervoor deed ik mijn stages in het regulier onderwijs maar nu heb ik de kans om eens wat anders te proberen en te ontdekken. Ik kan me verdiepen in toets, in de executieve functies van de hersenen, en bijvoorbeeld ook in gebarentaal. Het is heel erg leuk, maar ik weet nog niet of ik in het gespecialiseerd onderwijs blijf. Het is in elk geval belangrijk dat ik deze ervaringen meekrijg.”





‘Een kunstvakleerkracht op elke basisschool’

Scholen die mee hebben gedaan aan de pilot van het opleidingstraject Kunstvakdocent in het primair onderwijs zien de meerwaarde van een kunstvakdocent voor de leerling, het team en het curriculum. Dat blijkt uit de resultaten van deze pilot die een heel mooi vervolg krijgt.

Veertien kunstvakdocenten stonden aan het begin van het vorige schooljaar te popelen om aan het opleidingstraject Kunstvakdocent in het primair onderwijs te beginnen. Een van hen was Willeke van der Meer, beeldend kunstenaar en docent tekenen en handvaardigheid. Ondanks haar kunstvakopleiding had Willeke weinig in het onderwijs gewerkt. "Ik was jarenlang grafisch ontwerper en ontdekte bij toeval dat ik het ontzettend leuk vind om kinderen te leren timmeren en zagen.

Als vrijwilliger handvaardigheid bij MAAK-Lab Groningen deed ik veel ervaring op met de doelgroep, maar zaken als leerdoelen en lessen opzetten waren een beetje weggezakt. Ik heb heel veel gehad aan deze verrijkende opleiding die bovendien open staat voor ideeën van cursisten. Zo wilde ik graag eens een les voorbereiden en geven aan mijn medecursisten, en dat kon."



Haar werkervaringsplek vond Willeke bij OJS De Wilster in Middelstum waar ze nu twee vaste dagen in de week voor de klas staat. "Zonder dit opleidingstraject was ik hier niet terechtgekomen", zegt ze. "Als kunstvakdocent heb ik een gedegen plek binnen de school. Ik ontwikkel creatieve lessen rondom thema's, leg verbanden tussen verschillende vakinhouden en ontlast mijn collega's. Ik ben me ervan bewust dat ik werk in kostbare onderwijstijd. Mijn les is geen knutselclub, kinderen moeten wel wat leren."

Kwaliteitsslag onderwijs

Het leerkrachtentekort in het basisonderwijs vormde een belangrijke aanleiding voor de start van het opleidingstraject, evenals de wens om de kwaliteit van het cultuuronderwijs te vergroten en te borgen. "Tegelijkertijd is het traject van grote meerwaarde voor de kunstvakdocenten in het primair onderwijs, vaak zzp'ers die zelden lang verbonden zijn aan een school", zegt Marieke Satter, adviseur cultuuronderwijs bij Stichting Kunst & Cultuur (K&C). "Met dit traject beogen we een verbetering van hun arbeidsmarktpositie."

Maatwerk

Het opleidingstraject werd mogelijk gemaakt vanuit de gemeentelijke NPO-gelden en is een samenwerking tussen de kunstvakopleidingen, de Pabo, VRIJDAG en K&C. De opleiding geeft kunstvakdocenten handvatten en instrumenten om in het basisonderwijs aan de slag te gaan. "Cursisten leerden over kerndoelen, leerlijnen, klassenmanagement, ontwikkelingspsychologie, vakdidactiek", zegt Linda Lammers, docent beeldend onderwijs aan de Pabo.

"Een succesfactor was de Community of Learners waarin cursisten hun ervaring en expertise konden delen. Marieke: "Wat ik ook heel sterk vond, is dat we maatwerk konden bieden aan scholen en docenten door te kijken naar wat zij nodig hadden."

Tijd voor Toekomst

Behalve deze succesvolle resultaten hebben Marieke en Linda nog meer goed nieuws: K&C heeft het verzoek gekregen van de provincie en gemeente Groningen om vanuit de pilot van de opleiding kunstvakdocent in het PO een plan te maken binnen de sociale agenda van Nij Begun. K&C heeft afgestemd met Tijd voor Toekomst en schoolbesturen en denkt dat het plan goed past bij ieders doelen. "Ons doel is: een kunstvakleerkracht op elke basisschool", aldus Marieke en Linda.



Samen Opleiden & Professionaliseren

Vanaf 2030 worden de studenten van alle lerarenopleidingen opgeleid volgens de principes van Samen Opleiden & Professionaliseren (SO&P). Leren in de context van de praktijk staat daarin centraal. Dat vraagt om een nauwe en continue samenwerking tussen de schoolopleider, instituutopleider (Pabo) en de student. Mede dankzij de RAP kwam de nieuwe manier van opleiden in een stroomversnelling.

Binnen de Opleidingsschool Noord-Nederland werken schoolbesturen en de Hanze al sinds 2006 aan een vorm van werkplekleren gebaseerd op de principes van SO&P. Stap voor stap voeren we op scholen het leren in leergemeenschappen oftewel werkplekteams in. Groepen studenten werken daarin samen aan hun ontwikkeling als leerkracht, in de context van de klas en de school.

Ieder werkplekteam bestaat uit twaalf studenten, een schoolopleider en een instituutopleider. In studiejaar 2023/2024 begonnen we met vijftien werkplekteams, in totaal bij tien schoolbesturen. Studiejaar 24-25 startten we met dertig werkplekteams bij in totaal dertien schoolbesturen, en de komende jaren groeien we door.

Heterogene leergemeenschappen

Samen leren in diversiteit is een nieuwe stap die we zetten in SO&P. Bestonden de eerste werkplekteams nog uit groepen 3ejaars studenten van de Pabo voltijd, dit jaar sloten niet alleen studenten uit leerjaar 2 en 4 van Pabo voltijd aan maar ook de 3e en 4e-jaars van Pabo-Zorg. Vanaf september 2025 zullen ook studenten van ALO-Pabo en Pabo Deeltijd verkort te vinden zijn op de scholen van het partnerschap en niet veel later ook studenten van de AOLB. Ons vergezicht is dat alle studenten van lerarenopleiding aansluiten in de leergemeenschappen. Daarin vinden we een nauwe samenwerking met andere lerarenopleidingen, zoals ALO van de Hanze of de Pabo van NHL Stenden belangrijk.

Samen Opleiden & Professionaliseren verbetert:

- Samenwerking tussen scholen en opleidingsinstituten
- Afstemming tussen theorie en praktijk
- Kwaliteit van de begeleiding van aanstaande leraren
- Kwaliteit van de beoordeling van aanstaande leraren
- Kwaliteit van startende leraren

Bron: ECBO onderzoek 2022

In de partnerschappen van Opleidingsschool Gespecialiseerd Onderwijs (GO) en Opleidingsschool Noord-Nederland doen we dat onder andere door:

- Werken vanuit leerwegaafhankelijke leeruitkomsten
- Ontwikkelingsgericht opleiden en formatief handelen
- Talentkrachtige benadering
- Leren in heterogene leergemeenschappen
- Intensieve samenwerking tussen schoolopleider en instituutopleider

Heb je na het lezen over SO&P vragen of wil je meer weten?

Neem dan contact op met één van de programmaleiders via praktijkcoördinator Maruya Schotanus, m.r.t.schotanus@pl.hanze.nl



De ervaringen van studenten Margot en Kim

Studenten Pabo voltijd Margot en Kim zitten in het werkplekteam bij Goud Onderwijs. Vorig jaar nog voor hun stage in het 3e jaar, nu in hun LIO-fase. Margot loopt stage in groep 4 van de Hendrik de Cockschool, Kim in groep 6, 7, en 8 op de Wierde in Adorp.

In de LIO-fase sluiten de studenten aan bij het werkplekteam van de school, maar kunnen zij ook aansluiten bij de begeleiding die voor startende leerkrachten in het bestuur georganiseerd wordt. Ook doen ze in deze fase praktijkgericht onderzoek op hun eigen school of binnen hun bestuur.

Leren in een werkplekteam

Hoe is voor jullie de samenwerking met jullie schoolopleider en instituutopleider?

Margot: "Ik vind het heel fijn dat Floor, onze schoolopleider, echt van het bestuur is en veel weet van het reilen en zeilen binnen het bestuur. Ze weet echt wat er aan de hand is op de scholen. En de instituutopleider, Jasper, weet dan weer alles van wat er vanuit de Pabo van je verwacht wordt. Hij heeft zelf ook veel praktijkervaring. Het is prettig dat hij weet dat wat er in de boeken staat niet altijd in de klas gebeurt. Daar kun je het met hen allebei heel goed over hebben. Ze vullen elkaar goed aan zeg maar".

Kim: "We zijn nu bezig met ons ontwikkelplan en gaan straks verder met de bewijsstukken voor ons portfolio. Daar kunnen ze beiden goed feedback op geven en over meedenken."

Dat je samen in hetzelfde bestuur aan het leren bent, levert dat ook iets op?

Kim: "Dit bestuur bestaat uit verschillende dorpscholen en die zijn heel verschillend. We zijn bij alle scholen langs geweest en daar leer je best veel van. Wat ook leerzaam was: het bestuur zat net in een fusietraject. Interessant om te leren

wat dat met scholen doet en dat dat eigenlijk op alle scholen speelt."

Tijdens de LIO-fase doe je ook onderzoek. Dat is nu meer verweven met het werkplekleren dan voorheen. Hoe pakken jullie dat aan?

Margot: "Ik ga mij richten op het automatiseren van rekenen in mijn groep. Dat onderwerp kwam in het gesprek met de school naar voren. Ik ben nu nog aan het bedenken hoe ik het allemaal aanpak. Ik heb op mijn school ook de mogelijkheid om het met het team te delen, zodat zij daar hopelijk iets aan hebben. Ik stem het onderzoek af met de intern begeleider en de andere leerkracht van de groep. Als er voor mijn onderzoek dagelijks iets met de groep gedaan moet worden, willen zij dat doen. Dat is heel fijn.

Kim: "Ik doe onderzoek naar de inzet van groeitors. Dat heeft te maken met executieve functies. Mijn onderwerp is in samenspraak met de directeur en met mijn werkplekbegeleider tot stand gekomen. Het past goed bij mijn eigen interesse, ik vind het interessant hoe het brein werkt en hoe je leerlingen kan helpen als het bijvoorbeeld net wat trager gaat."

Samen een opleidingsprogramma bouwen

Om te kunnen werken in heterogene werplekteams ontwikkelden instituutopleiders, schoolopleiders en studenten het nieuwe opleidingsprogramma van Opleidingsschool Noord-Nederland in co-creatie. De focus daarin ligt op de samenhang tussen de ontwikkeling van de student, de context van de school en de leeruitkomsten van de opleiding. Studenten werken aan hun eigen ontwikkeling in samenhang met elkaar en met de school. Voor opleiders en begeleiders is het programma zo vormgegeven dat er geen verschillende stageboeken of beoordelingsformulieren meer zijn per studieroute.

Een aansprekend voorbeeld van wat we in co-creatie hebben ontwikkeld, is de gesprekskaart: een instrument voor studenten om hun school en/of bestuur beter te leren kennen. Vroeger zou zoiets op de Pabo zijn gemaakt maar door het perspectief van de schoolopleiders is de leeromgeving van de school er nu goed in verwerkt. Studenten gaven aan hoe ze de kaart wilden gaan gebruiken. Dat alles samen maakt dat er nu een gesprekskaart ligt van veel meer kwaliteit. Deze en andere ervaringen bieden inspiratie om ook andere onderdelen op eenzelfde manier verder te ontwikkelen. Het komende jaar staan onze kwaliteitszorg en professionalisering centraal.

De toekomst

SO&P krijgt een vervolg in de Onderwijsregio PO Noord. Samen met de regionale partnerschappen van NHL Stenden werken we daarin toe naar een gelijklopende werkwijze, met de blik gericht op de school. Het succes van SO&P staat of valt met de korte lijn tussen de school en de opleiding. De echte kwaliteit leveren we samen, in de driehoek student-werkveld-opleiding.

Violet Kooyker, programmaleider Opleidingsschool Noord-Nederland, opleidingsmanager Pabo



Samen een opleidingsprogramma ontwikkelen voor het werkplek leren

De ervaringen van Patricia Hoff, schoolopleider en Cor van der Werf, instituutopleider

Patricia en Cor zijn samen verantwoordelijk voor het opleiden van twaalf studenten in één van de werkplekteams bij Quadraten. De studenten zijn verdeeld over obs de Beelen, obs de Regenboog en obs de Hasselbraam. Patricia is leerkracht op obs de Hasselbraam en Cor is docent aan de Pabo van de Hanze.

Wat zijn voor jullie de grootste voordelen van Samen Opleiden zoals we dat nu aan het neerzetten zijn?

Patricia: "Allereerst de korte lijntjes om de student heen, met de begeleider in de klas en met de Pabo. Ik weet veel eerder hoe het met de ontwikkeling van iedere student gaat, ik zie veel eerder waar extra ondersteuning bij nodig is".

Cor: "Voor mij zit het 'em vooral ook in de relatie die ik opbouw met de school. Voorheen was het een uurtje in een school en weer weg, je bleef een vreemde. Ik kom nu vaak en leer alle medewerkers kennen. Dat maakt de samenwerking zoveel makkelijker."

En dan praktisch. Waar begin je mee bij de start van een nieuw schooljaar?

Patricia: "Allereerst leert iedereen elkaar goed kennen. Daarom zijn de bijeenkomsten iedere keer op een andere locatie, zodat je ook elkaars werkomgeving ziet. We houden daarin rekening met werkvormen en soms splitsen we de groep ook bewust. Voor bijvoorbeeld intervisie, gaan onderbouw en bovenbouw bij elkaar, maar mixen we de scholen wel.

Wat kreeg je vorig jaar terug van de studenten?

Cor: "Vooral dat ze hebben geleerd om kritisch naar zichzelf te kijken. Dat vond ik het mooiste, dat we ze daarin hebben begeleid. 'Kijk eens naar je dag, waar ben je tegenaan gelopen en haal daar eens punten uit waar je mee aan de slag wilt'. Het klein houden maar constant een kritische houding naar de eigen praktijk."

Merk je dat er binnen je bestuur iets verandert?

Patricia: "Ja, echt heel veel op het moment. De doorgaande lijn staat nu centraal. Daarom hebben schoolopleiders nu ook formeel de verantwoordelijkheid in het begeleiden van de startende leerkrachten binnen het bestuur, als coach. En doordat wij ook al betrokken zijn bij het leerproces van studenten, weten we wat ze kennen en kunnen, en ook waar je ze nog mee kunt helpen."

'Met de gesprekskaart leren studenten hun school beter kennen'





De ervaring van programmaleider Werkveld Siebrig Bisschop



Siebrig is schoolleider van de 9 Wieken in Winsum. Haar bestuur Goud Onderwijs is sinds 2020 verbonden aan de Opleidings-school en sinds november 2023 is Siebrig programmaleider werkveld. Samen met de programmaleiders vanuit de Pabo geeft ze richting aan de samenwerking tussen scholen, besturen en het opleidingsinstituut.

Wat zie je als je uitzoomt?

"Er is veel meer richting en duidelijkheid gekomen. Het afgelopen jaar hebben we veel geïnvesteerd in heldere randvoorwaarden en dat levert wat op. Tijdens opleidersdagen vraag ik naar de ervaringen. Zo hoorde ik van een schoolleider dat er weliswaar veel op haar afkwam maar dat ze ook voldoende houvast kreeg, bijvoorbeeld met de toolbox en de planning. En de duidelijke richting maakt enthousiast. Het opleidingsprogramma is heel bewust niet in beton gegoten en geeft veel vrijheid voor de ontwikkeling van de aanstaande leraar in de context van de school."

De programmaleider werkveld vertegenwoordigt de context van de praktijk in de dagelijkse leiding van het partnerschap. Wat is jouw rol?

"Ik ben een soort bruggenbouwer. Het gaat om het opbouwen van relaties, elkaar snel kunnen vinden. Neem bijvoorbeeld de plaatsing van de studenten. Dat begint bij de opleiding en dan is het logisch om vanuit dat perspectief de werkwijze in te richten, dus aan het begin van het schooljaar. Maar ik zie ook de kant van de scholen. Net als op mijn eigen school wil iedereen ver voor de zomer al weten welke studenten ze krijgen, zodat ze weten waar ze aan toe zijn. Als je elkaars perspectief begrijpt kan je er

makkelijker uitkomen. Daar worden al mooie stappen in gezet. Bij een aantal besturen is de plaatsing afgelopen studiejaar in gezamenlijkheid gedaan."

Wat krijg je mee van de studenten uit het werkplekteam van Goud Onderwijs, die op jouw basisschool ervaring opdoen?

"Het grootste verschil met vroeger is dat de studenten erg proactief zijn. Zo vertelde ik tijdens de kennismaking dat we op onze school thematisch werken verder willen gaan ontwikkelen. Een van de studenten haakte daar gelijk op aan. Ze had er vorig jaar onderzoek naar gedaan en er een lessencyclus voor ontwikkeld. Die wilde ze graag inzetten op onze school. Dat is dus fantastisch. In gesprekken over de schoolontwikkeling hoorde ik hen ook linkjes leggen met hun eigen ontwikkeling."

Hoe is de betrokkenheid bij SO&P in jouw bestuur?

"Ik ben best trots op hoe we het doen. Wij krijgen studenten van de Hanze en van NHL Stenden, dus wordt in ons bestuur met de beide Pabo's gekeken hoe we een gezamenlijke lijn kunnen krijgen in het werkplekieren. En een ander punt: er is beleid gekomen dat ervoor zorgt dat LIO-studenten al kunnen aansluiten bij de bijeenkomsten voor startende leerkrachten en dat vind ik een heel goede ontwikkeling. Maar al dit soort ontwikkelingen zie je ook bij andere besturen. Een aantal is goed op dreef, bij anderen staat het nog in de kinderschoenen. De betrokkenheid groeit."

In 2030 willen we 100% Samen Opleiden en Professionaliseren, voor alle lerarenopleidingen. Gaan we dat halen?

"We hebben natuurlijk nog een hoop te doen en moeten de kwaliteit goed in het oog houden, maar ik ben ervan overtuigd dat dit echt een veel betere manier van opleiden is en leuker ook, veel leuker."

- A. -152
B. -108
C. 152
D. 140
E. 108

'Als je het visueel maakt, onthouden ze het beter'

Rik Fissering, bijna afgestudeerd, loopt stage in de onderbouw van het Ubbo Emmius in Stadskanaal, hij heeft er een eigen klas. "Hiervoor deed ik mbo4 Sport & Bewegen, profiel Buurt, Onderwijs & Sport. Als ik de leerlingen niet alleen in de sportles zag maar ook in de klas, zou ik meer winst kunnen behalen, dat dacht ik toen al. En het klopt. De een komt meer tot bloei tijdens gym, de ander bij een les natuur. Het is leuk om op zoek te kunnen gaan naar kwaliteiten die ze daadwerkelijk hebben. Plus, met een ALO-Pabo-achtergrond heb je wat meer in huis om werkvormen met bewegen te bedenken. Vorig jaar bij wiskunde moesten ze inzicht krijgen in soorten hoeken. Ik liet ze het met hun lichaam uitbeelden. Als je het visueel maakt, onthouden de leerlingen het beter, heb ik gemerkt. Plus je hebt ze snel weer bij de les als je af en toe beweegt of een energizer geeft."



Bredere blik, creatieve werkvormen en meer meesters

Net vier jaar onderweg telt de ALO-Pabo-route naar het onderwijs al 200 studenten. In 2025 studeert de eerste lichting af: breed inzetbare leraren die met hun bewegingsexpertise een frisse impuls voor scholen zijn.

De ALO-Pabo leidt op tot twee volwaardige diploma's: die van de Pabo en die van de ALO. "Een pittig, maar prachtig opleidingsprogramma", vindt programmamanager Kyra Gerritsjans, die zelf de ALO en Pabo na elkaar deed in de tijd dat de nieuwe opleidingsroute tot leerkracht nog niet was bedacht.

"We zijn dit gaan doen omdat we een bredere groep studenten enthousiast willen krijgen voor het onderwijs, om zo bij te dragen aan het tegengaan van het lerarentekort. Daarnaast zorgt deze studieroute voor meer vakleerkrachten gymnastiek en meer mannen in het primair onderwijs – de ALO trekt meer jongens", vertelt ze. "ALO-Pabo'ers zijn studenten die graag bewegen, die op zoek zijn naar een breder perspectief van het opgroeiende kind en die enthousiast worden van een dynamische schooldag waarbij je bijvoorbeeld bewegend leren inzet bij taal of rekenen." Het is ook een groep die graag doelgericht aan de slag gaat, die theorie opslorpt en dan bedenkt 'wat kan ik ermee in mijn lessen'. Praktisch ingestelde mensen die behoefte hebben aan een gefundeerde theoretische basis."

Schakelen van zaal naar klas

Daarmee heeft de ALO-Pabo'er andere bagage dan de leerkracht die na de Pabo een leergang bewegingsonderwijs heeft gedaan. "De kracht van deze nieuwe route is juist de integratie van kennis vanuit de Pabo en ALO – we hebben deze studieroute samen ontwikkeld. Studenten leren vanaf dag één schakelen van leerling in de gymzaal naar leerling in de klas en andersom. Zie ik verschillen? En wat betekent dit voor de begeleiding die dit kind nodig heeft?" Van de stagescholen komen positieve reacties. "Het vraagt wel om nieuwsgierige begeleiding op de stageschool. Deze studenten hebben ideeën over andere werkvormen, sta er open voor, laat je inspireren door wat bijvoorbeeld bewegend leren met leerlingen doet!"

“Hiervoor deed ik mbo4 Sport en Bewegen en ik wilde het onderwijs in, intern begeleider worden, maar dat ben je niet direct. Ik haal eerst mijn diploma tot meester en ga gewoon voor de klas, maar mijn hart ligt bij kinderen die extra begeleidings-behoefte hebben. Ik ben een meester die dat stukje pedagogisch heel erg belangrijk vindt. Ik wil dat kinderen zich fijn en veilig voelen op school. De Pabo-Zorg geeft daarvoor meer handvatten.”

3e jaars Pascal Arends



“Onderdeel van de opleiding was kijken bij Cosis. Geen school, maar een instelling waar ze werken met mensen met doofheid, autisme, van alles. Ik vond het mooi om te zien hoe de medewerkers daar mensen dingen leren, maar deze plek was het niet voor mij. Ik kies voor het regulier onderwijs en daar kijk ik ‘wat heeft dit kind nodig’.”

3e jaars Janiek Kuipers



Propedeuse Pabo/SW en Pabo-Zorg

Al vroeg in de studie kunnen differentiëren

Met de propedeuse Pabo/SW richt de Hanze zich op studenten die willen bijdragen aan de ontwikkeling van kinderen en jongeren, maar nog niet weten in welke omgeving ze dat willen doen. In het eerste jaar oriënteren studenten zich op beide werkvelden, om daarna te kiezen voor Pabo-Zorg of Social Work.

De aanleiding voor de Pabo/SW is de behoefte van het werkveld. In het netwerk van de Hanze en het primair onderwijs kwam naar voren dat naast basisvaardigheden als leraar ook het goed omgaan met gedrag in de klas essentieel is in het curriculum.

Kennis van elkaars domein

De nieuwe opleidingsroute kan bijdragen aan meer loopbaanmogelijkheden voor leraren en aan het verkleinen van het lerarentekort in het algemeen. Ook kan beter worden ingespeeld op maatschappelijke ontwikkelingen, zoals passend onderwijs. Daarin werken leerkrachten veel samen met jeugdhulpverleners en het is nodig om meer van elkaars domein te weten. Ook IKC's hebben behoefte aan professionals met expertise in beide domeinen, waardoor leerlingen met minder verschillende mensen te maken krijgen en een integrale aanpak mogelijk is.

Differentiëren

Onder jongeren is er veel belangstelling voor de brede propedeuse. Een deel kiest daarna voor Social Work, een deel voor de Pabo-Zorg. Inmiddels heeft de nieuwe Pabo-variant al 113 studenten en dat is goed nieuws voor de scholen waar deze studenten straks terecht komen. Ze zijn bijvoorbeeld interessant voor het gespecialiseerd onderwijs, dat in het Noorden kampt met een groter lerarentekort dan in 'het regulier'. “Van stagescholen horen we terug dat deze studenten al vroeg in de studie kunnen differentiëren. Niet alleen op het niveau van een kind en het inzicht dat het ene kind extra instructie nodig heeft dan het andere, onze studenten maken ook de praktische vertaalslag door lesstof zo aan te bieden dat het wél landt”, aldus opleidingsmanager Marion Schulte.



Meer informatie?
Scan mij

Uitstroom voorkom je aan de voorkant

Zin in lesgeven

Hoe houd je zij-instromers binnenboord? SchoolpleinNoord doet dat onder andere door ze aan de voorkant een stevig en realistisch oriëntatietraject aan te bieden. In de driedaagse training 'Zin in lesgeven' ontdekken aspirant-leerkrachten of een toekomst voor de klas hen past als een jas - of niet.

"Het gaat erom dat zij de juiste beslissing nemen over het leraarschap", zegt trainer Arend Jan Zwarteveen. "Zo voorkom je dat mensen gedesillustioneerd het onderwijs verlaten." Nu haakt nog veertig procent van de zij-instromers af. Doodzonde en onnodig: onderzoek (de jaarlijkse data van Centerdata over o.a. de lerarentekorten) toont aan dat een rijke oriëntatie dit percentage terugbrengt naar minder dan vijf.

Je kunt goed worden

Wie intekent voor 'Zin in lesgeven', wordt drie dagen ondergedompeld in voor de klas staan, feedback geven en krijgen. Het doel is om je bewust te worden van je bekwaamheden en onbekwaamheden als leraar. "Dat laatste gaat moeiteloos bij de meeste mensen, maar vertellen waar je goed in bent, dat is vaak lastig!", stelt Arend Jan. Als zij-instromer met werk- en levenservaring start je nooit vanaf nul, je hebt meestal al bruikbare bekwaamheden. Maar: "De eerste tijd voor de klas gaat het vaak nog niet zo goed, terwijl je wel goed kunt worden. Daar moet je vertrouwen in hebben." Bewustwording over hoe dat leerproces verloopt, is een belangrijk onderdeel van de training.

Plafonds en muren

"Ik wilde weten of het onderwijs iets voor me was", zegt Fleur Dennink, die 18 jaar in de gespecialiseerde verslavingspsychiatrie werkte en 'Zin in lesgeven' deed. "Ik ben alleenstaande ouder en kostwinner, ik moest dit heel zeker weten." Ze vindt de training een goede realiteitstoets. "Ik merkte 'hier zit een plafonnetje en daar een muur' waar ik doorheen zou moeten om verder te komen. En dat wilde ik, dat voelde ik."

Fleur begon direct na de zomer als docent bij de mbo-opleiding Zorg en Welzijn van Noorderpoort in Stads kanaal. "Ik wil leerlingen enthousiasmeren voor het werken in de ggz en verslavingszorg", zegt ze over haar drijfveer. "Zo kan ik meer doen om de wachtlijsten te verkorten dan als behandelaar." Haar missie: de kloof tussen praktijk en opleiding en tussen maatschappij en student overbruggen. "Maar ik ben nog heel erg zoekende hoe ik kennis en ervaring kan overbrengen."

Kiezen voor het leerproces

Op het moment van dit interview stond ze net zes dagen voor de klas, onervaren. "Ik krijg hulp van iedereen, ik word gewoon overspoeld met informatie maar ik kan die nog helemaal niet toepassen. Mijn buddy probeert me zo goed mogelijk te begeleiden maar heeft het druk. De ene les gaat beter dan de andere en van 'Zin in lesgeven' heb ik geleerd dat je het allemaal overleeft. Het is een leerproces en ik heb daar bewust voor gekozen." Arend Jan: "Het onderwijs moet nog werken aan een zachte landing. De wil is er, de nood is hoog."

In het najaar van 2024 hebben weer 18 deelnemers meegedaan aan de training. Naar verwachting zal de Onderwijsregio PO Noord in het voorjaar van 2025 de training nogmaals aanbieden. Nieuwe startdata worden gecommuniceerd via de website van SchoolpleinNoord.

Luister naar de podcast 'Zin in lesgeven' via de QR code



'Van 'Zin in lesgeven' heb ik geleerd dat je het allemaal overleeft'

SchoolpleinNoord

Het is fantastisch leuk om voor de klas te staan

‘Ieder kind heeft een verhaal. Welk hoofdstuk voeg jij toe? Ontdek jouw mogelijkheden in het basisonderwijs!’ In deze imago-campagne van RAP PO Noord-Nederland en SchoolpleinNoord vertellen leerkrachten uit Groningen, Friesland en Drenthe opgewekt en in vrolijke kleuren over hun drijfveren voor het onderwijs. Jurriën de la Vieter, projectleider SchoolpleinNoord en programmamanager van de nieuwe Onderwijsregio PO Noord vertelt waarom de gezamenlijke onlinecampagne helpt bij de terugdringing van het lerarentekort.

Waarom een imago-campagne?

“Er wordt altijd gedacht en gezegd dat werken in het onderwijs zwaar is en de werkdruk hoog. We hadden behoefte aan een tegengeluid. We willen ook laten zien dat je als leerkracht zoveel kan betekenen. Een zij-instromer die in een blog zegt ‘voor de klas staan is het moeilijkste wat ik ooit heb gedaan maar ook het aller-leukste’ en dan met voorbeelden komt. Dat helpt om meer mensen te interesseren voor het beroep leerkracht. We zien het aan de clicks die we krijgen.”

Wat maakt de campagne zo succesvol?

“Het zijn persoonlijke verhalen waar je je in kunt herkennen. De campagne nodigt ook uit tot interactie. We krijgen heel veel clicks en dan kan je ervan uitgaan dat het gaat leven. Leerkrachten die in beeld komen worden aangesproken door collega’s ‘ik zag jou in mijn gesponsorde berichten voorbijkomen’, het zorgt ook voor trots bij de scholen en de leerlingen. ‘Wij staan op Instagram!’”

Waar gaat het volgende blog over?

“Waarschijnlijk wordt dat het verhaal van een leerkracht in het speciaal onderwijs. Dat zou een mooie aanvulling zijn.”

Waarom samen?

“Het is veel sterker om in Noord-Nederland een gezamenlijk geluid te laten horen. We hebben dezelfde problemen, laten we samen naar oplossingen zoeken in plaats van te concurreren. Met een gezamenlijke campagne hebben we veel meer leerkrachten die kunnen vertellen hoe gevarieerd en dynamisch het werken op de basisschool is. Dus we hebben blogs met zij-instromers, startende leerkrachten en ervaren leerkrachten. Ze werken op heel verschillende scholen, in de stad en op het platteland, op kleine en grote scholen. Mannen en vrouwen. Alle filmpjes samen geven een beeld van welke rollen en taken je allemaal kunt hebben, wat hun ambities zijn en ook welke doorgroeimogelijkheden bestaan.”

“Wij staan op Instagram!”



SchoolpleinNoord doet nog veel meer

SchoolpleinNoord is hét platform voor en door onderwijs (van IKC tot HBO/WO) in Noord-Nederland waar arbeidsmarkt, loopbaan en professionele ontwikkeling bij elkaar komen. Alle scholen en lerarenopleidingen zetten hun vacatures, bijeenkomsten en scholingen op de website. Daarnaast ontwikkelt SchoolpleinNoord zich tot een speler die de belangen van het onderwijs in de drie noordelijke provincies landelijk agendeert.

In Onderwijsregio PO Noord wordt de imago-campagne voortgezet en verder uitgewerkt.



Via de QR code kom je terecht op de campagne website.



Spreekbeurtbox

Bijna alle campagnes waarin studenten voor de lerarenopleidingen worden geworven zijn gericht op scholieren die een vervolgopleiding moeten kiezen. Logisch natuurlijk. Maar de werkgroep 'Imago' vindt het belangrijk om kinderen al in een fase eerder te informeren en enthousiast te maken. Ze zijn er natuurlijk genoeg; kinderen die al op jonge leeftijd weten dat ze graag meester of juf willen worden. Voor die kinderen hebben we de spreekbeurtbox ontwikkeld.

De spreekbeurtbox is bestemd voor basisschoolleerlingen vanaf groep 5 en helpt de leerlingen bij het samenstellen van een afwisselende spreekbeurt over het vak van hun meester en juf. Verschillende onderwerpen komen aan de orde: onderwijs vroeger en nu, de opleiding tot leerkracht, hoe ziet de dag van een leerkracht eruit? Er worden tips gegeven over het houden van een spreekbeurt, er is een leuke quiz en zelfs een test om te bepalen of iemand geschikt is voor het vak van leerkracht.

Met deze box verwachten we de basisschoolleerlingen een goed beeld van het onderwijs en het beroep van leerkracht te geven. En misschien worden ze zo enthousiast dat ze later ook echt kiezen voor een baan in het onderwijs. Hoe mooi zou dat zijn?



Evenementen

Op evenementen als de Noordelijke Banenbeurs en verschillende edities van het StartFest* (werk- en ontwikkelingsfestival in Noord-Nederland) waren verschillende vertegenwoordigers van de RAP projecten uit Noord-Nederland, de Noordelijke lerarenopleiders, leraren uit alle sectoren en HR-medewerkers aanwezig in de stand van SchoolpleinNoord om het werken in het onderwijs te promoten, bezoekers te vertellen hoe het is om in het onderwijs te werken en te informeren over opleidingsroutes naar het onderwijs. Tijdens deze evenementen werd ook een workshop 'Zin in lesgeven' verzorgd om bezoekers die een overstap naar het onderwijs overwogen te vertellen over de gelijknamige oriëntatietraining en ze aanmoedigen om mee te doen. De training werd twee keer per jaar door RAP PO Noord-Nederland en SchoolpleinNoord georganiseerd en kosteloos aangeboden aan potentiële zij-instromers uit Noord-Nederland.



Talentperron

De werkgroep Imago heeft doorlopend gewerkt aan het versterken van het imago van het beroep 'leraar in het basisonderwijs'. Zo wordt samengewerkt met het UWV en de Gemeente Groningen en worden door het Talentperron branchemiddagen georganiseerd waar vanuit RAP, zowel po, vo als mbo, aan mee is gewerkt.

*Het StartFest wordt georganiseerd door Werk in Zicht, het samenwerkingsverband van gemeenten, UWV en sociaal ontwikkelbedrijven in de arbeidsmarktregio Groningen en Noord-Drenthe en wordt mede mogelijk gemaakt door Nationaal Programma Groningen, Provincie Groningen en de Europese Unie.

TOEKOMST
ONDERSTEUNEN
MUZIEK
VALLEN
OPSTAAN
VERTROUWEN
PERSPECTIEF
TALENT
REKENEN
PLEZIER



**Ieder kind heeft een verhaal.
Welk hoofdstuk voeg jij toe?**

Starten als leraar?
Ontdek je mogelijkheden!

LEZEN
ONDERWIJS
SPELLING
STARTEN
ONTWIKKELEN
CONTACTEN
PLEZIER
DOORZETTEN
SPELEN
SPECIALISEREN
ONTDEKKEN
DURVEN



**Ieder kind heeft een verhaal.
Welk hoofdstuk voeg jij toe?**

Doorontwikkelen als leraar?
Ontdek je mogelijkheden!



**Ieder kind heeft een verhaal.
Welk hoofdstuk voeg jij toe?**

Omscholen tot leraar?
Ontdek je mogelijkheden!

Besturen, verbonden aan het project

- Baasis
- Goud Onderwijs (voorheen Lauwers & Eems en VCPO Noord-Groningen)
- Hanze
- Kentalis
- Kindcentrum de Heksenketel
- KOC Groningen, Katholiek Onderwijs
- NHL Stenden
- Ommeriek (voorheen Marenland en Noordkwartier)
- Openbaar Onderwijs Groningen
- Openbaar Primair Onderwijs Noordenveld (OPON)
- Scholengroep OPRON
- Primenius
- Quadraten
- RENN4
- Stichting Christelijk Speciaal Onderwijs Groningen (SCSOG)
- Stichting Openbaar Onderwijs Oost Groningen (SOOOG)
- Ultiem
- Vereniging voor Christelijk Onderwijs Groningen (VCOG)
- Vereniging voor christelijk basisonderwijs Midden- en Oost-Groningen (VCOMOG)
- Vereniging Jenaplanonderwijs Noord



Op de foto, van links naar rechts:
rij achter: Martine Dijk, Violet Kooyker,
Mark Terpstra, Lisette Schrage, rij voor:
Helmar Rouwenhorst, Ineke Oosterveld
en Dorien Groen ontbreekt op de foto.

Regiegroep Regionale Aanpak Personeelstekort primair onderwijs Groningen Stad & Ommeland

Martine Dijk, werkgroep 'Anders Organiseren', m.dijk@pl.hanze.nl
Violet Kooyker, werkgroep 'Versterking Theorie-Praktijk', v.c.kooyker@pl.hanze.nl
Mark Terpstra, programmamanager, m.r.terpstra@pl.hanze.nl
Lisette Schrage, communicatie & evenementen, l.schrage@pl.hanze.nl
Helmar Rouwenhorst, werkgroep 'Behoud leerkrachten en Strategische Personeelsplanning', h.rouwenhorst@pl.hanze.nl
Ineke Oosterveld, ondersteuning regiegroep, a.j.oosterveld@pl.hanze.nl
Dorien Groen, werkgroep 'Imago', d.a.h.groen@pl.hanze.nl

